

متن سخنان یاسر عرفات در پارلمان سوئد، استکهلم، پنجم دسامبر سال ۱۹۹۸.

سخنرانی عرفات در پارلمان سوئد به مناسبت گرامیداشت دهمین سالگرد دبدار وی از استکهلم در سال ۱۹۸۸ که ده روز پس از آن مذاکرات آمریکا و سازمان آزاد بخش فلسطین در این مکان گشایش یافت. در این سخنرانی مایر شیت ریت^(۱) معاون رئیس کنست و رئیس بلوک ائتلافی پارلمان در جلسه این سخنرانی شرکت داشتند. افزون بر آن نمایندگان از مصر، نروژ، روسیه، آمریکا و اتحادیه اروپا در این نشست حضور یافتند. تحلیل گران اسرائیلی خاطر نشان ساخته اند که عرفات در سخنرانی خود به مسئله برچیدن شهر کها، تشکیل پایتخت فلسطینی در بخش شرقی بیت المقدس یا خطوط مرزی سال ۱۹۶۷ هیچ اشاره ای نداشته است. متن سخنرانی وی در شماره روز هفتم ماه دسامبر سال ۱۹۹۸ بولتن الکترونیک روز نامه شبکه خبری فلسطین موسوم به اینفو پال (Infopal) به شرح زیر انعکاس یافته است.

..... گذار از منطق جنگ به منطق صلح، مستلزم نوعی آمادگی برای دستیابی به راه حل مورد توافقی است که بر مبنای مشروعیت و قطعنامه های بین المللی استوار باشد. ما بر

1. Meir Shitreet

این باوریم که شرط لازم برای دستیابی به صلح، همانا درک وابستگی عمیق دو ملت فلسطین و اسرائیل به برقراری صلحی شجاعانه در سرزمین مقدس فلسطین به شمار می‌رود. بنابراین هیچ راه حل عادلانه‌ای برای این منازعه بدون حصول توافق بر سرحدات دو کشور در این سرزمین گرانبها متصور نخواهد بود؛ تشکیل دولت فلسطین در کنار دولت اسرائیل و همزیستی در کنار یکدیگر بر اساس پذیرش و توافقنامه دوجانبه، به گونه‌ای که این همزیستی به منافع حیاتی طرف مقابل خدشه‌ای وارد نسازد.

افزون بر آن هرگونه راهکار برای پایان منازعه، باید مبتنی بر اصول عادلانه و برابر باشد. تردیدی نیست هر توافقی که کمترین سطح قابل دسترس از عدالت برای دو طرف در آن رعایت نشده باشد. پایدار، بادوام و ماندگار نخواهد بود و به عبارت دیگر از بوته آزمایش چالشهای آینده سربلند بیرون نخواهد آمد. در واقع هر توافقنامه‌ای که در آن اصل عدالت و برابری نادیده انگاشته شود، به جای این که در خدمت پایان دادن به مناقشات عمل کند، بذر تجدید مناقشات تلخ را در منطقه پراکنده خواهد ساخت.

در همین چارچوب معتقدیم که حقوق ملی و سیاسی یک طرف مناقشه را نمی‌توان به بهای پایمال کردن حقوق طرف دیگر اعاده کرد. به عبارتی هرگونه راه حل باید متضمن این نکته باشد که هر فلسطینی یا اسرائیلی بدون ضربه زدن به حقوق حاکمیت یا قوانین طرف مقابل، اجازه یابد آزادانه در هر بخش از فلسطین یا اسرائیل به کار و زندگی و فعالیت بپردازد.

لزوم جامعیت و فراگیری هر راه حل پیشنهادی، یکی از اصولی است که از دیدگاه ما مهم شمرده می‌شود. از این رو بر این باوریم که راه حل نهایی در این باره، باید همه مسائل را همانگونه که در دستور کار مذاکرات مربوط به وضعیت نهایی مورد توافق قرار گرفت، دربرگیرد، به بیان دیگر هیچ مسئله‌ای بدون بررسی و راه حل باقی نمانده باشد تا در آینده زبانه‌های آتش درگیریها را شعله ور سازد.

در این جا همچنین باید بر لزوم جامعیت هرگونه راه حل در منطقه تأکید کنیم، چنین راه حلی باید همه مسائل از جمله دلمشغولیهای لبنان و سوریه را بر اساس مسائل مورد توافق در نقطه آغازین گفتگوها در کنفرانس مادرید در سال ۱۹۹۱ دربر داشته باشد؛ مسائلی که بر مبنای

مشروعیت‌های بین‌المللی به ویژه قطعنامه‌های شماره ۲۴۲، ۳۳۸، ۴۲۵، سازمان ملل متحد و نیز اصل زمین در برابر صلح قرار دارند.

همچنین به اعتقاد ما تنها در سایه موازنه قدرت یا اتکا به توان نظامی، نمی‌توان اساس صلحی عادلانه و بادوام را پایه‌ریزی کرد. چراکه اگر پایداری و دوام توافقنامه‌های سیاسی به اثبات برسد، باید آلام و آرمانهای مشروع را برآورده سازد و چنین آرمانهایی را نمی‌توان با اتکا به زور یا استیلاطلبی محض محقق ساخت.

لازم است در این جا تأکیدی ویژه به موضوع حفظ امنیت داشته باشیم. نخست مایلیم به منظور تضمین این که هیچ چیز صلح و ثبات طرف مقابل را به مخاطره نخواهد افکند و این که هیچ یک از طرفها روند صلح را با چالش روبرو یا آینده آن را تهدید نخواهد کرد، در همین مکان بار دیگر پایبندی و تعهد خود را به همه مواردی که تا کنون مورد توافق گرفته است، اعلام دارم؛ ما کاملاً به حساسیت این مسئله و عمق نگرانیهای امنیتی ملت اسرائیل واقف هستیم، لذا به همان اندازه که بر اعتقاد خود مبنی بر اهمیت برقراری امنیت و ضرورت همکاری برای تأمین آن تأکید می‌ورزیم باید دریابیم که طرف فلسطینی نیز نگرانیهای امنیتی خود را دارد. بنابراین ما به عنوان طرف فلسطینی، شناسایی ماهیت دوگانه مقوله بنیادین امنیت را بسیار مهم قلمداد می‌کنیم؛ چرا که امنیت یک طرف را نمی‌توان به بهای از میان بردن امنیت طرف مقابل بدست آورد. ما معتقدیم که هر کدام از طرفها برای زندگانی در صلح و آرامش و محیطی امن و فارغ از درگیری و یا بالعکس قرار گرفتن در معرض خطر جنگ و محیطی آکنده از خشونت، از حقوق برابر و متساوی برخوردارند. بنابراین هر دو طرف باید ضمن بکارگیری نهایت تلاش خود تضمین کنند که از قلمرو آنان در جهت اجرای عملیات نظامی یا خشونت یا تهدید به خشونت بر ضد دیگری استفاده نخواهد شد.

به علاوه بر این باوریم که هر طرف باید از تشکیل ائتلافهای نظامی یا امضای توافقنامه‌هایی که به هدف ضربه به طرف مقابل یا به مخاطره افکندن امنیت آن صورت می‌گیرد، خودداری ورزد. طرف فلسطینی به سهم خود قصد پیوستن به چنین پیمانهای نظامی یا سیاسی خصوصاً آمیز را بر ضد هیچکدام از دولتهای منطقه ندارد، لیکن، باید این

نکته را به صراحت کامل بیان داریم که به اعتقاد ما امنیت یک طرف از طریق اشغال سرزمین دیگری بدست نمی آید و انضمام قلمرو خاکی با دستاویز قراردادن و تحت لوای برقراری امنیت، به هیچ روی بخت برقراری صلح را افزایش نخواهد داد بلکه از توان رویارویی واقعی و مؤثر با خطهای امنیتی آینده خواهد کاست.

کلام آخر درباره مقوله صلح این که به زعم ما، امنیت واقعی، نشأت گرفته از همزیستی مسالمت آمیز و تعامل طبیعی میان ملت‌ها و دولتهاست و از فرآیند ایجاد ارتباط و حفظ منافع مشترک، عاری از هرگونه از استیلاطلبی و ارباب یا تهدید به زور و خشونت و به دور از هرگونه خودکامگی و پایمال کردن منافع طرف مقابل، ریشه می گیرد.

آقایان و خانم‌ها به دین اصول و ارزشها می توان به عنوان یک چارچوب کلی نگرینست که مسیر ما را به سوی مسائل مربوط به وضعیت نهایی رهنمون خواهد شد. لیکن برخی اصول عملی نیز در این عرصه به چشم می خورند که مایلیم امروز شما را از آنها آگاه سازیم. امیدواریم طرح این مسائل مسیر دستیابی به راه حلی را که ما به عنوان راه حل آرمانی و دربرگیرنده همه مسائل مورد توافق در اسلو از جمله لزوم اجرای مرحله نهایی پس از مرحله موقت که آرزوی اجرای آن را در سر می پروانیم، کوتاهتر سازد.

این امر مستلزم آن است که برای حصول توافق و ترسیم مرزهای کشور فلسطین تا پیش از فرارسیدن مهلت تعیین شده یعنی چهارم ماه مه سال ۱۹۹۹ از هیچ کوششی فروگذار نشود. نخست آنکه نمی توان برای حل مسائل مورد اختلاف میان دو طرف، هیچ جایگزینی به جز مذاکره و گفت‌وگو متصور بود؛ مذاکراتی که به حصول توافق مورد پذیرش دو طرف بیانجامد. به بیان دیگر اختلافات تنها از کانال گفت‌وگو میان دو جانبه قابل حل خواهد بود.

در وهله دوم آنکه هرکدام از طرفها باید از اتخاذ اقدامات یک جانبه به ویژه انضمام خاک طرف دیگر و شهرک‌سازی که ممکن است دستاوردهای مذاکرات را با تهدید روبرو و نابود سازد. به طور جدی بپرهیزد.

سوم آنکه شهر بیت المقدس باید به روی همه ساکنان آن بدون استثناء و یا تبعیض باز باشد. افزون بر آن باید از تقسیم بیت المقدس به وسیله ایجاد موانع فیزیکی، حفر خندق یا

برپایی استحکامات خودداری شود. به زعم ما شناخت و رعایت منافع حیاتی هر دو طرف در این شهر پاک و مقدس لازم است و دو طرف باید بر این نکته اذعان کنند که هیچ راه حلی برای مسئله بیت المقدس بدون احتساب منابع مذکور قابل دستیابی نخواهد بود. باید در اینجا بر لزوم پایان دادن به تلاشها برای تغییر هویت عربی بیت المقدس تأکید کرد. به اعتقاد ما هر راه حلی باید بر حقوق برابر و مشروع مذهبی همه جوامع و مذاهب صحه بگذارد و سلامت و امنیت اماکن مقدس همه مذاهب در هر کجا که باشند باید در هر راه حلی پیشنهادی لحاظ شود.

چهارم آنکه بدون ارائه راه حل عادلانه و قابل قبول از سوی دو طرف، در قبال مسئله آوارگان و فرزندان آنها که از ۱۹۴۸ خلع مالکیت و پراکنده شده اند نمی توان به حل نهایی مناقشه نائل آمد.

پنجم آنکه با توجه به اهمیت اصل امنیت، طرف فلسطینی آمادگی دارد اتخاذ هرگونه ترتیبات امنیتی را که با اصل حاکمیت فلسطینی ها بر خاک فلسطین مغایرت نداشته باشد مورد بررسی قرار دهد. همان گونه که پیشتر تأکید کردیم، ما خشونت را به عنوان گزینه ای جایگزین قلمداد نمی کنیم بلکه تکرار می کنیم که هدف، در برقراری صلح و همزیستی مسالمت آمیز، استقرار امنیت مشترک و دو جانبه به شمار می رود.

ششم آنکه به اعتقاد ما، به ازای توافقنامه نهایی که به اشغال سرزمین فلسطین از سوی اسرائیل پایان دهد، بر طرف سازی نگرانیهای امنیتی اسرائیل از طریق مکانیسم های ذیل امکان پذیر خواهد بود:

- اجرای ترتیبات مورد توافق در این زمینه
- اجرای توافقنامه های دو جانبه و چند جانبه
- اجرای توافقنامه ها و تضمینهای بین المللی
- و سرانجام آخرین و در عین حال مهمترین مورد، اتکای راستین بر منطق صلح

خانم‌ها و آقایان ما بر این باوریم که ارزشها و اصولی که امروز مطرح ساختیم، پایه‌ای مستحکم را برای استقرار صلح پایدار در منطقه خاورمیانه فراهم می‌آورد و در صورت تحقق و تجسم این اصول و ارزشها با اجرای توافقی‌نامه‌ها و پیمانهای مربوط به تعیین وضع نهایی، آرمان و آرزوهای ملی ملت فلسطین در این راستا، رنگ واقعیت خواهد گرفت.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی